

Ключові слова: компетентність, професійна компетентність, компетентність учителя історії.

Список використаних джерел

1. Баханов К. О. Професійний довідник учителя історії Харків : Вид. група «Основа». 2011. 239 с.
2. Василичук О. В. Шляхи формування професійної компетентності сучасного вчителя історії [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://trmk-conf2017.blogspot.com/2017/01/blog-post_20.html
3. Державний стандарт базової і повної загальної середньої освіти [Електронний ресурс]. Режим доступу : [http://mon.gov.ua/content/Освіта/post-derzh-stan-\(1\).pdf](http://mon.gov.ua/content/Освіта/post-derzh-stan-(1).pdf)
4. Маркова А. К. Психология профессионализма. Москва: Международный гуманитарный фонд «Знание», 1996. 308 с.
5. Педагогічна Конституція Європи [Електронний ресурс]. Режим доступу : <http://yspu.org/images/0/00/Frankfurt2013.pdf>

КОМПЕТЕНТІСНО ОРІЄНТОВАНА МЕТОДИКА ПРОФІЛЬНОГО НАВЧАННЯ ТЕХНОЛОГІЙ ІНЖЕНЕРНО-ТЕХНІЧНОГО СПРЯМУВАННЯ

*Тарара Анатолій,
канд. фіз.-мат. наук, ст. наук. співробітник, доцент,
завідувач відділу технологічної освіти,
Інститут педагогіки НАПН України,
м. Київ, Україна*

В умовах науково-технічного прогресу профільне навчання технологій інженерно-технічного спрямування є надзвичайно важливим [1-3]. Досягнення дидактичної мети профільного навчання технологій, формування проектно-технологічної компетентності учнів старшої школи буде здійснюватися ефективно за умови наявності у вчителя новітнього, науково обґрунтованого змісту, що передбачає створення спецкурсів інженерно-технічного спрямування.

Однак ефективна реалізація змісту інженерно-технічного спрямування в освітньому процесі передбачає використання вчителем компетентнісно орієнтованої методики профільного навчання. Вона має включати елементи навчального середовища, наближеного до виробничого (оскільки мова йде про профільне навчання), забезпечувати формування предметної проєктно-технологічної компетентності, творчу активність учнів у процесі оволодіння змістом спецкурсу, сприяти свідомому вибору учнями своєї майбутньої професії інженерно-технічного спрямування та повноцінній реалізації набутого творчого потенціалу у подальшому самостійному житті.

Автором розроблено і упроваджено у навчальний процес старшої школи спецкурс «Проектування і конструювання об'єктів техніки» (як самостійний навчальний предмет, який обрано школами), виконано експериментальне апробування його змісту. Особливу увагу автором приділено розробленню широкопланового методичного апарату навчального посібника для спецкурсу як складової компетентнісно орієнтованої методики профільного навчання технологій [1-2].

Розглянемо особливості, значення й перспективи використання нової методики для реалізації змісту інженерно-технічного спрямування та отримані якісні й кількісні результати, які підтверджують ефективність змісту спецкурсу і створеної методики.

Основою профільного навчання технологій у старшій школі за змістом спецкурсу «Проектування і конструювання об'єктів техніки» має бути цілісна проєктна та наближена до виробничої навчальна діяльність учнів за структурою організації сучасного науковоємного високотехнологічного виробництва: технічні проєктування й конструювання, проєктування технологічних процесів, технічне оснащення виробництва (в школі – навчальних майстерень), технологія виготовлення, презентація виготовленого продукту. Тому у процесі оволодіння учнями змістом спецкурсу вчитель має передбачити діяльність учнів за принципом діяльності виробничих: конструкторського бюро, відділів технолога та раціоналізатора, експериментально макетного цеху, презентаційної зали. *Зазначений*

методичний підхід до організації навчального процесу з оволодіння змістом спецкурсу «Проектування і конструювання об'єктів техніки» сприяє створенню на заняттях навчального середовища наближеного до виробничого.

Особливо важливим такий підхід буде для свідомого вибору старшокласниками своєї майбутньої професії інженерно-технічного спрямування. Слід застосовувати в оволодінні учнями основами спецкурсу також ділові рольові ігри. Зокрема, нами апробовано ділову рольову гру технічного плану «Конструкторське бюро», яку розробив для учнів старшої школи В. Моляко.

У випадку створення вчителем на заняттях в класі навчального середовища, наближеного до виробничого, в учнів виникає значна зацікавленість в оволодінні теоретичними знаннями й практичними навичками з основ проектування й конструювання виробів, в ґрунтовному ознайомленні з особливостями діяльності відповідних фахівців на виробництві, їх обов'язками тощо. Це пояснюється тим, що кожний учень відчуває особисту відповідальність за виконання ним в діловій грі обов'язків проектувальника, конструктора, раціоналізатора, технолога і т. ін. При цьому в учнів на першому плані з'являється ціннісне ставлення до результатів своєї навчальної діяльності. Кожний учень, який відчув атмосферу створеного вчителем навчального середовища, наближеного до виробничого, переконаний, що засвоєні ним знання, вміння й навички з технічної творчості будуть потрібні йому в майбутній професії, яку він отримає шляхом вступу до вузу інженерно-технічного спрямування. Це значно стимулювало бажання учнів знайомитися з виробництвом, особливостями діяльності фахівців в галузі проектування і конструювання об'єктів техніки, сприяло формуванню в учнів проєктно-технологічної компетентності.

Результати експерименту свідчать про те, що важливу роль в ефективному оволодінні учнями основами проектування й конструювання виробів, формування здатності до професійного самовизначення відіграє також інформація, цікаві ілюстрації, фото і т. ін., що стосуються різноманітної діяльності фахівців в галузі основних видів технічної творчості (проектування, конструювання, раціоналізація, винахідництво). Таку інформацію вони сприймали зацікавлено, з великим захопленням. Слід зазначити, що в посібнику для спецкурсу «Проектування і

конструювання об'єктів техніки» значну увагу приділено особистісно орієнтованому унаочненню проектно-конструкторської діяльності фахівців й учнів.

Результати експериментального апробування у навчальному процесі старшої школи спецкурсу «Проектування і конструювання об'єктів техніки», зміст якого реалізовувався на розглянутій вище компетентісно орієнтованій методиці навчання, показали, що він сприяє росту знань, вмінь, розвитку творчих технічних здібностей учнів старшої школи, ефективному формуванню їхньої проектно-технологічної компетентності, свідомому вибору учнями своєї майбутньої професії.

Результати моніторингу показують, що використання нової компетентісно орієнтованої методики навчання для реалізації змісту спецкурсу «Проектування і конструювання об'єктів техніки» сприяло свідомому вибору ВНЗ інженерно-технічного спрямування і професій, пов'язаних із проектуванням і конструюванням виробів. Цей висновок було зроблено на основі отриманих результатів такими методами моніторингу: бесіди і опитування випускників та їхніх батьків, інформації із шкіл щодо працевлаштування їхніх випускників тощо.

Ключові слова: компетентісно орієнтована методика, профільне навчання, інженерно-технічне спрямування, спецкурси, навчальне середовище.

Список використаних джерел

1. Тарара А.М., Сушко І.А. Науково-методичне забезпечення основних складових змісту профільного навчання технологій у професійному ліцеї. Проблеми сучасного підручника. К. 2018. Вип. 20. С. 436-447.
2. Tarara A., Sushko I.A. Educational guide of special course for professional education of technologies of engineering and technical direction: peculiarities of designing and implementation of contents. Проблеми сучасного підручника. К. 2019. Вип. 22. С. 274-289.
3. Тарара А. М. Проектування змісту предмета «Науково-технічна творчість» для профільного навчання технологій у старшій школі. Український педагогічний журнал. К. 2016. Вип. 2. С. 104-111.